

Conferința FINMEDIA

“MANAGEMENTUL RISCULUI ÎN PERSPECTIVA BASEL II”

- Ediția a IV-a -

STADIUL ACTUAL AL APLICĂRII ACORDULUI BASEL II

Florin Georgescu

Prim-viceguvernator

Banca Națională a României

București, 24 aprilie 2007

CUPRINS

1. Obiective realizate la finele anului 2006 3
2. Politica BNR în domeniul supravegherii prudențiale13
3. Instrumente pentru efectuarea supravegherii bancare potrivit Basel II15
4. Proiecte în curs de derulare în 200720

Obiective realizate la finele anului 2006

- Pachetul de acte normative
 - ✓ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 99/2006 *privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului*
 - ✓ reglementările prin care se transpun prevederile directivelor europene aferente Basel II
- Ghidurile de validare a modelelor interne pentru riscul de credit, riscul de piață și riscul operațional

OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (1)

Din perspectiva riscurilor la care sunt expuse instituțiile de credit, ordonanța cuprinde prevederi referitoare la:

- 1) Obligativitatea existenței, la nivelul instituțiilor de credit, a cadrului de administrare a activității, a proceselor de identificare, monitorizare și raportare a riscurilor și a mecanismelor de control intern
- 2) Determinarea cerințelor de capital pentru acoperirea riscurilor
 - *de credit*
 - *de piață*
 - *operațional*
- 3) Modul de exercitare a supravegherii prudențiale a instituțiilor de credit de către Banca Națională a României, colaborarea acesteia cu celelalte autorități competente și stabilirea responsabilităților fiecărei instituții competente

OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (2)

- Supravegherea prudențială este exercitată de Banca Națională a României asupra:
 - ✓ instituțiilor de credit, persoane juridice române
 - ✓ sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state din afara Uniunii Europene (regim de supraveghere similar cu cel al instituțiilor de credit, persoane juridice române)
- Pentru sucursalele instituțiilor de credit din Uniunea Europeană se aplică principiul supravegherii de către autoritatea competentă din țara de origine, Banca Națională a României asigurând doar supravegherea cerințelor de lichiditate
- Pentru supravegherea pe bază consolidată sunt stabilite criteriile în funcție de care, la nivelul României sau al Uniunii Europene, se alege autoritatea competentă cu supravegherea consolidată

Reglementări (1)

1. Reglementări cu caracter general

1.1. Regulamentul privind cerințele minime de capital ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții

- stabilește riscurile pentru care se impune ca instituțiile reglementate să dispună de cerințe minime de capital (riscul de credit, riscul de diminuare a valorii creanței, riscul de credit al contrapartidei, riscul de poziție, riscul de decontare, riscul valutar, riscul de marfă și riscul operațional)

1.2. Regulamentul privind supravegherea pe bază consolidată a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții

- stabilește în principal nivelul de respectare a cerințelor prudențiale în contextul exercitării supravegherii pe bază consolidată, aria de cuprindere a consolidării prudențiale și metodele de consolidare utilizate în scop prudențial

Reglementări (2)

1.3. Regulamentul privind fondurile proprii ale instituțiilor de credit și firmelor de investiții stabilește:

- componența fondurilor proprii la nivel individual și consolidat ce stau la baza determinării indicatorilor de prudență bancară prevăzuți de diferitele reglementări prudențiale aplicabile
- principiile și condițiile de a căror respectare depinde includerea sau nu a anumitor elemente în calculul fondurilor proprii
- cerințele privind nivelul minim al capitalului inițial
- aspectele generale referitoare la modul de raportare a fondurilor proprii determinate la nivel individual și consolidat

Reglementări (3)

1.4. Regulamentul privind criteriile tehnice referitoare la organizarea și tratamentul riscurilor, precum și criteriile tehnice utilizate de autoritățile competente pentru verificarea și evaluarea acestora

- stabilește criteriile tehnice referitoare la organizarea și tratamentul riscurilor (riscul de credit și riscurile asociate acestuia, riscul de piață, riscul de rată a dobânzii corespunzătoare activităților în afara portofoliului de tranzacționare, riscul operațional și riscul de lichiditate), precum și criteriile tehnice utilizate de autoritățile competente pentru verificarea și evaluarea acestora

1.5. Regulamentul privind cerințele de publicare pentru instituțiile de credit și firmele de investiții

- impune instituțiilor de credit să facă publice informații cantitative și calitative, concentrate pe parametrii cheie ai profilului de afaceri, expunerile la risc și managementul riscurilor

Reglementări (4)

2. Reglementări cu privire la riscul de credit

2.1. Regulamentul privind tratamentul riscului de credit pentru instituții de credit și firme de investiții potrivit abordării standard

- stabilește modul de determinare, potrivit abordării standard, a valorii ponderate la risc a expunerilor, în vederea calculării cerințelor minime de capital pentru riscul de credit

2.2. Regulamentul privind tratamentul riscului de credit pentru instituții de credit și firme de investiții potrivit abordării bazate pe modele interne de *rating*

- stabilește modul de determinare a cerinței de capital pentru riscul de credit, potrivit abordării bazate pe modele interne de rating, pe baza unor variabile de intrare (probabilitate de nerambursare, pierdere în caz de nerambursare, factori de conversie și maturitate), prin intermediul tratamentului IRB de bază (*Foundation IRB*) sau al tratamentului IRB avansat (*Advanced IRB*)

Reglementări (5)

2.3. Regulamentul privind tratamentul riscului de credit al contrapartidei în cazul instrumentelor financiare derivate, al tranzacțiilor de răscumpărare, al operațiunilor de dare/luare de titluri/mărfuri cu împrumut, al tranzacțiilor cu termen lung de decontare și al tranzacțiilor de creditare în marjă

- stabilește modul de determinare a valorii expunerilor pentru anumite tipuri de tranzacții (instrumente financiare derivate, tranzacții de răscumpărare, operațiuni de dare/luare de titluri/mărfuri cu împrumut, tranzacții cu termen lung de decontare și tranzacții de creditare în marjă), care, în vederea calculării cerințelor minime de capital pentru riscul de credit, sunt supuse ulterior ponderării la risc potrivit abordării standard sau abordării bazate pe modele interne de *rating*

Reglementări (6)

2.4. Regulamentul privind tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de instituțiile de credit și firmele de investiții

- stabilește modul de determinare a efectului tehnicilor de diminuare a riscului de credit asupra calculului valorii ponderate la risc a expunerilor sau, după caz, al valorii pierderii așteptate, în scopul determinării cerințelor minime de capital

2.5. Regulamentul privind tratamentul expunerilor care fac obiectul securitizării și cel al pozițiilor securitizate, din perspectiva riscului de credit

- stabilește modul de determinare a valorii ponderate la risc a expunerilor la riscul de credit care fac obiectul securitizării, precum și a pozițiilor deținute în urma operațiunii de securitizare, în vederea calculului cerințelor minime de capital pentru riscul de credit și riscul de diminuare a valorii creanței

2.6. Regulamentul privind expunerile mari ale instituțiilor de credit și firmelor de investiții

- tratează în principal aspecte ce țin de monitorizarea și raportarea expunerilor mari, limitele aplicabile expunerilor mari, precum și exceptarea integrală/parțială a expunerilor de la aplicarea limitelor pentru expunerile mari

Reglementări (7)

3. Reglementări cu privire la riscul de piață

Regulamentul privind adecvarea capitalului instituțiilor de credit și firmelor de investiții

- stabilește modul de determinare a cerințelor minime de capital pentru riscul de poziție, riscul de decontare și de credit al contrapartidei, riscul valutar și riscul de marfă

4. Reglementări cu privire la riscul operațional

Regulamentul privind determinarea cerințelor minime de capital ale instituțiilor de credit și firmelor de investiții pentru riscul operațional

- stabilește modul de determinare a cerinței de capital pentru riscul operațional potrivit uneia dintre cele patru abordări: abordarea de bază, abordarea standard, abordarea standard alternativă și abordarea avansată de evaluare

Politica Băncii Naționale a României în domeniul supravegherii prudențiale (1)

- Banca Națională a României realizează supravegherea instituțiilor de credit, persoane juridice române, atât la nivel individual, cât și la nivel consolidat, în cazul în care este desemnată autoritate competentă în acest sens
- Banca Națională a României pune accentul pe dezvoltarea mijloacelor necesare realizării supravegherii pe bază individuală a instituțiilor de credit
- Banca Națională a României încheie acorduri de colaborare cu celelalte autorități din statele membre și din state terțe, având ca obiectiv:
 - ✓ menținerea stabilității financiare
 - ✓ asigurarea flexibilității pentru adaptarea cadrului de cooperare la un mediu în permanentă schimbare (evoluții legate de centralizarea managementului la nivelul grupurilor, de externalizare a unor activități etc.)
- Banca Națională a României permite aplicarea la nivelul subsidiarelor, persoane juridice române, a politicilor grupului privind centralizarea administrării riscurilor și a determinării cerințelor individuale de capital

Politica Băncii Naționale a României în domeniul supravegherii prudențiale (2)

- Banca Națională a României stabilește și publică criteriile generale și metodologiile pentru:
 - ✓ analizarea strategiilor, proceselor, a cadrului de administrare a riscurilor și mecanismelor implementate de instituțiile de credit în vederea conformării cu cerințele de natură prudențială
 - ✓ evaluarea riscurilor la care instituțiile de credit sunt sau pot fi expuse
- La stabilirea criteriilor și metodologiilor, BNR are în vedere următoarele principii:
 - ✓ atingerea convergenței în planul practicilor de supraveghere la nivelul autorităților competente din UE
 - ✓ abordarea proporțională bazată pe riscuri a cooperării în domeniul supravegherii cu alte autorități competente

Instrumente pentru efectuarea supravegherii bancare potrivit Basel II

- COREP (*Common Reporting*)
- FINREP (*Financial Reporting*)
- Filtre prudențiale – ajustări ale informației financiare pentru scopuri prudențiale
- Stabilirea de repere (*benchmark*) la nivelul autorității de supraveghere necesare evaluării parametrilor de risc utilizați de instituțiile de credit în cadrul modelelor interne (probabilitatea de nerambursare – *probability of default*, pierderea în caz de nerambursare – *loss given default*)

COREP

- COREP reprezintă un cadru standardizat de raportare prudențială în Uniunea Europeană, dezvoltat de Comitetul Supraveghetorilor Bancari Europeni (CEBS)
- Necesitatea introducerii COREP:
 - ✓ reducerea costurilor de reglementare pentru instituțiile raportoare
 - ✓ asigură facilitarea schimbului de informații între supraveghetori
- În principal, sistematizează cerințele de raportare pentru:
 - ✓ fondurile proprii
 - ✓ cerințele de capital pentru riscul de credit: abordarea standard și abordările bazate pe modele interne de rating, cu luarea în considerare a tehnicilor de diminuare a riscului de credit și a securitizărilor
 - ✓ cerințele de capital pentru riscul operațional
 - ✓ cerințele de capital pentru riscul de piață
- În România:
 - ✓ va fi adoptat începând cu anul 2008 ca sistem de raportare prudențială la nivel consolidat
 - ✓ va fi adoptat gradual pentru nivelul individual, începând cu 2007 (formularistica pentru fondurile proprii este deja adoptată, urmează în scurt timp cea aferentă riscului de piață)

FINREP

- Cadru standardizat de raportare financiară utilizat de autoritățile de supraveghere prudențială din Uniunea Europeană
- Necesitatea introducerii FINREP:
 - ✓ asigurarea comparabilității informațiilor financiare raportate autorităților de supraveghere din Uniunea Europeană
- Cuprinde:
 - ✓ un set de informații de bază (bilanțul și contul de profit și pierdere)
 - ✓ alte informații decât cele de bază, în funcție de decizia autorității de supraveghere
- În România:
 - ✓ adoptarea la nivel consolidat – sfârșitul anului 2006, pentru setul de informații de bază
 - ✓ adoptarea la nivel individual – în 2007, gradual pentru instituțiile de credit care aplică Basel II

Măsuri pe linia introducerii COREP și FINREP

- Pentru autoritatea de supraveghere:
 - ✓ configurarea formularelor de raportare COREP și FINREP
 - ✓ integrarea noilor formulare în sistemul electronic de raportări al BNR
 - ✓ compatibilizarea platformei electronice de raportare a BNR cu platforma CEBS și completarea datelor referitoare la România

- Pentru instituțiile de credit:
 - ✓ adaptarea aplicațiilor informatice care generează raportările destinate autorității de supraveghere, pentru a putea face față noilor cerințe

Filtre prudentiale

- Filtrele prudentiale reprezintă ajustări aduse informației financiare obținute prin aplicarea IFRS, pentru a putea fi utilizată în scop prudential
- Filtrele prudentiale se aplică, în special, la calculul fondurilor proprii
- În România au fost introduse filtre prudentiale pentru determinarea, la nivel consolidat, a fondurilor proprii conform *Regulamentului privind fondurile proprii ale instituțiilor de credit și firmelor de investiții*

Proiecte în curs de derulare în 2007

- Procedura de recunoaștere a instituțiilor externe de evaluare a creditului (*External Credit Assessment Institutions – ECAI*) eligibile
- Elaborarea de precizări referitoare la modul de interpretare și aplicare a unor prevederi din noul cadru de reglementare
- Introducerea COREP și FINREP
- Reconfigurarea *site*-ului BNR pentru conformarea cu cerințele de comunicare cu publicul prevăzute de OUG nr. 99/2006
- Analizarea posibilității stabilirii, de către BNR, a unor repere pentru evaluarea parametrilor de risc utilizați de instituțiile de credit în cadrul modelelor interne care vor fi supuse validării de către banca centrală